

de wonderbare reliefs van dien Klokkentoren. Zoo lijkt voor de Florentijnen in het leven van elken dag Giotto een nog tegenwoordige, zóóals Ghiberti of Donatello, wier werk aan den openbaren weg het heden nog bindt aan het verleden. Heeft, bij zulk een verbondenheid, een Giotto-tentoonstelling, zooals er nu een geopend is in de oude bibliotheekzalen onder de Uffizi, nog zin? Of juist wel? Men aarzelt: was het niet gisterenmiddag, toen wij uitrustten aan een tafeltje op de Piazza Vittorio Emanuele, dat daar onder het groote witte doek door, dat op de „Mostra Giottesca” de aandacht vestigt, de Balila optrok, miniatuur-soldaten met miniatuur-geweren marcheerd onder militaire muziek, om onder het bruine doek met „Mostra del Tintoretto, Venezia” weer te verdwijnen, gevolgd door een groote zingende groep *Voluntari da guerra*, een priester voorop, de paarse halsdoek geknoopt over zijn soutane, het insigne der fasces op zijn breedgeranden zwarten hoed? „Per una piu grande Italia” juichten zij, en zij liepen onder de manende doeken door: Giotto-Tintoretto, bepaling naar twee polen van een kunstontwikkeling, waarvoor de wereld Italië eeuwig dankbaar zal zijn. Gaan deze twee levens langs elkaar heen, of zal ook het nieuwe zich nog weer opheffen aan het oude, niet om de elementen voor nationalen trots, maar om den adel van een humanisme, gedragen door een boven alle tijdelijkheid uitgaand geloof?

Voor den niet-Italiaan kan de tentoonstelling iets anders beteekenen, al naar hij zich erop ingesteld heeft. De kunsthistorisch belangstellende zal uitermate dankbaar zijn. De mooie, overzichtelijke opstelling zal hem de grootheid van Giotto openbaren, het nieuwe, dat diens menschelijke beweging gebracht heeft in de conventionele kerkelijke kunst, waarbij zijn persoonlijke visie in ordonnantie en kleuren-samenstelling nog rijke elementen voegde. Het beste van voorgangers en opvolgers is zoodanig geschikt, rondom een betrekkelijk klein getal van onbetwist eigenhandige werken, dat deze onderscheiding gauw gewonnen wordt. Dankbaarheid komt daarbij, omdat tal van werken, die men in de kerken en kapellen, waar zij thuis behooren, moeilijk ziet, hier in het volle licht te bewonderen zijn. Ik denk aan de Madonna uit de Rucellai-kapel (S. Maria Novella), welke hier niet meer als Cimabue, maar als Duccio is gecatalogiseerd, en aan die uit de Orsanmichele (Bernardo Daddi toegeschreven), maar ook aan de vele groote Christus-aan-het-Kruis-figuren, welke men in de kerken vrijwel in het geheel niet zien kan en die thans het wellicht meest aangrijpend deel der expositie vormen. De man van wetenschap kan zich verlustigen in het haast al te kunstig spel der toeschrijvingen, — niet altijd zoo treffend als in het juist genoemd geval van den Duccio; hoe gaarne hadden wij, Noordelijken, dit gastmaal nog aan Van Marle gegund! — en hij zal den deugdelijken catalogus met zijn rijke literatuur-opgave en zijn ruime (zij het niet zeer fraaie) illustratie als een vademecum kunnen bewaren voor latere tochten door